

**UCHWAŁA NR XXIII/199/17
RADY MIEJSKIEJ W ŁAZACH**

z dnia 31 stycznia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Łazy na lata 2017-2020.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2015 r., poz. 1390 z późniejszymi zmianami)

**Rada Miejska w Łazach
uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjąć do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łazy na lata 2017-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łaz.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Łazach

Anna Staniaszek

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ŁAZY
NA LATA 2017–2020**

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2014 - 2016 przez instytucje:

I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. Dom rodzinny powinien być przestrzenią bezpieczną, gdzie człowiek odczuwa akceptację, zrozumienie, gdzie nabieramy sił i chętnie tam wracamy. Jednak dla wielu, dom nie jest spokojną przystanią, jest miejscem niebezpiecznym, gdzie doznają cierpień fizycznych i emocjonalnych. Warto podkreślić, że przemoc jest zjawiskiem społecznym. Nie ma żadnych granic więc dotyczy szeroko rozumianego społeczeństwa w tym szczególnie rodziny. Przemoc wobec najbliższych związana jest ze zwykłym, codziennym przejawem funkcjonowania rodziny, a jej występowanie jest częste i na tyle powszechne, że zjawisko to jest aprobowane kulturowo, a ofiary przemocy często pozostają z tym problemem same. Brak w nich siły, aby przerwać „koło” przemocy, przyzwyczajają się do istniejącego stanu rzeczy, aż w końcu zanika w nich nadzieja na zmianę swojego losu. Ofiary przemocy często nie mają wsparcia ze strony bliskich-rodziny, przyjaciół, znajomych oraz brak im wiedzy na temat form pomocy i instytucji, które świadczą pomoc i wsparcie. Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie czy uwłaczanie godności, bez względu na co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Przyczyny pozostawiania ofiar przy sprawcy, wynikają przede wszystkim z ich zależności od oprawcy, z trudności mieszkaniowych, przekonań kulturowych, religijnych, nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów czy sąsiadów. Ponadto ogromną rolę odgrywają więzi emocjonalne. Osoba doświadczająca przemocy w całym jej cyklu wierzy w to, że sprawca tego nie chciał, kocha, ale nie umie wyrażać tej miłości. Często też tłumaczy zachowanie oprawcy. Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie i obelgi.

Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Na terenie Gminy Łazy przemoc w rodzinach występuje najczęściej z powodu nadużywania alkoholu. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony jej ofiar, zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej świadomości tworzy się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łazy na lata 2017-2020, zwany dalej Programem.

II. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390, z późniejszymi zmianami) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle nie zaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych.
3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

III. PODSTAWY PRAWNE

Podstawowym dokumentem regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, z późniejszymi zmianami) oraz wynikający z niej:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. ogłoszony w Monitorze Polskim w dniu 9 czerwca 2014 r., poz.445).

Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowane będą także w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, z późniejszymi zmianami),

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 841, z późniejszymi zmianami),

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz.2082, z późniejszymi zmianami.),

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 487),

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 546),

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2016r., poz. 546, z późniejszymi zmianami),

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1782, z późniejszymi zmianami),

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1137, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1749, z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 224).

Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są spójne z celami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łazy na lata 2014 – 2020. Program jest także spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program jest skierowany do mieszkańców Gminy Łazy, w szczególności do tych, którzy są uwięzieni w przemoc jako ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

V. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu na lata 2012-2016. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę Programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie, z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Jednocześnie stwierdzić należy wzrost interwencji domowych i prowadzenie w ich wyniku procedury "Niebieskie Karty". Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie, najlepiej obrazują ją statystyki, opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego zebrane w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2014 - 2016 przez instytucje:

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Łazach		
	2014	2015	2016
Razem	50	54	34
Policja	48	51	27
OPS	2	3	5
Oświata	0	0	2
Służba zdrowia	0	0	0
GKRPA	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu interdyscyplinarnego Gminie Łazy.

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Łazy. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim roku zauważalna jest tendencja spadkowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej dlatego też, liczba Niebieskich Kart maleje. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

VI. WYKONAWCY PROGRAMU

Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Łazy, świadczące pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie to, w szczególności:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Komisariat Policji,
- 5) Placówki oświatowe,
- 6) Placówki Służby Zdrowia.

Podmioty współpracujące w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu,
- a) Punkt Poradnictwa Specjalistycznego (psycholog i prawnik),
- 2) Sąd Rejonowy w Zawierciu,
- 3) Poradnia Leczenia Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia Alkoholowych w Zawierciu,
- 4) Kuratorzy zawodowi i społeczni przy Sądzie Rejonowym w Zawierciu,
- 5) Dyrektorzy, nauczyciele, pedagodzy zatrudnieni w placówkach oświatowych w Gminie Łazy,
- 6) Lekarze i pielęgniarki,
- 7) Pracownicy socjalni OPS Łazy,
- 8) Policja Powiatowa w Zawierciu,
- 9) Pracownicy Urzędu Miejskiego w Łazach,
- 10) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zawierciu.

VII. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Gmina

Do zadań Gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach, świadczących

specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,

- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,

- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,

- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,

- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmowanie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzanie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzanie na miejscu zdarzenia, w przypadkach nie cierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa, pedagog powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

VIII. ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU

Cel realizacji programu:

- 1) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2) Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy.
- 3) Rozwijanie i usprawnianie interdyscyplinarnego systemu interwencji i wsparcia rodziny

dotkniętej przemocą poprzez podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy.

Cel pośredni programu:

- 1) Rozwój specjalistycznej oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc.
- 2) Wzrost ilości przeszkolonych osób z zakresu udzielania pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy.
- 3) Spadek liczby sprawców przemocy, a także rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
- 4) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy –podniesienie poziomu wiedzy, rozwijanie empatii, odpowiedzialności i kompetencji społecznych wobec problemu przemocy.
- 5) Stała edukacja środowiska lokalnego między innymi poprzez: ulotki, broszury.

Strategiczne metody działania:

- 1) Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- 2) Ochrona ofiar przemocy w rodzinie poprzez wsparcie: medyczne, prawne, socjalne i psychologiczne.
- 3) Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 4) Zamieszczenie na tablicach, stronach internetowych informacji o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy.
- 5) Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przemocy w rodzinie.
- 6) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie.

IX. PODSTAWOWE ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU

ZADANIE 1

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w zakresie przemocy w rodzinie:
 - a) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
 - b) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - c) rozpowszechnianie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
 - d) umieszczenie na tablicy ogłoszeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach, stronach internetowych, lokalnej prasie „Echa Łaz” informacji o lokalnym systemie wsparcia osób dotkniętych przemocą.
- 2) Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) Wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestniczenie w konferencjach, naradach i seminariach.

ZADANIE 2

Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Prowadzenie działań na rzecz dzieci i rodzin z problemem przemocy w rodzinie przez

pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach,

2) Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

ZADANIE 3

Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 2) Wdrażanie procedury „Niebieskie Karty” poprzez:
 - a) organizowanie cyklicznych szkoleń, porad, konferencji z zakresu procedury „Niebieskie Karty” i zjawiska przemocy w rodzinie,
 - b) przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty),
 - c) prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie „Niebieskie Karty”,
- 3) Prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie przy współpracy innych organizacji i instytucji,
- 4) Opracowanie i udostępnianie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,
- 5) Wspieranie działalności instytucji, kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń oraz osób fizycznych realizujących zadania w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 6) Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci poprzez programy profilaktyczne w ramach Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.

X. REALIZACJA PROGRAMU

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Łazach.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, którego skład zarządzeniem określa Burmistrz Łaz. Program realizowany będzie w okresie od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2020 r.

XI. BUDŻET PROGRAMU

Program finansowany jest ze środków na realizację zadań własnych gminy, pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Łazach .

XII. EWALUACJA

Ewolucja Programu będzie realizowana poprzez sprawozdawczość dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu. Podstawowymi miernikami służącymi do ewaluacji Programu będą:

- liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba grup roboczych powołanych w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba udzielonych porad, konsultacji, ilość osób, które wzięły udział w Programie dla sprawców przemocy,
- ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

PODSUMOWANIE

Intencją tego Programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Problemu przemocy w rodzinie nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie powinno opierać się na:

- interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemu przemocy,
- informowaniu społeczeństwa,
- profesjonalizacji działań osób pomagających,
- stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania, ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzając tym samym do trwałego zatrzymania przemocy.

Jeżeli to nie nastąpi to dla osoby krzywdzącej będzie to informacja: tak może być (nic się nie dzieje dalej, nie ma konsekwencji, więc nic takiego strasznego nie zrobiłem/am.)

Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych, itp.), pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie możliwa tylko przy ścisłej współpracy instytucjonalnej i społecznej. Skuteczność działań w zakresie poprawy bytu rodzin dotkniętych przemocą nie polega wyłącznie na zabezpieczeniu finansowym. Edukacja społeczności na terenie gminy jest szansą na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Skoordynowany system pomocy na poziomie jednostki, rodziny i społecznym jest szansą na ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. Ostatecznie dom, rodzina to synonim prywatności i szczególnej uwagi wymaga decyzja o ingerencji instytucjonalnej.

Uzasadnienie

Do zadań własnych gminy na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2005 r., poz.1390) należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz usprawni system pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy domowej. Planowane działania stanowią kontynuację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łazy w latach 2012-2016.